

VÝTVARNÁ VÝCHOVA (1. – 9. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura a v sobě obsahuje v sobě dva souběžně probíhající, neoddělitelné procesy – výtvarné vzdělávání a výchovné působení. Umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa – poznávání okolního i svého vnitřního světa prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení. Poznání směřuje k tomu, aby se naučili rozumět výtvarnému umění, aby se učili chápat výtvarnou kulturu a k vizuální gramotnosti obecně. Kultivuje schopnosti žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty. Cílem předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, svou fantazii a prostorovou představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz. Aktivita vycházející ze vzdělávacího obsahu Výtvarné výchovy pomáhají utvářet kreativní stránky osobnosti žáka a pochopení kontinuity proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazové prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (Rozvíjením smyslové citlivosti, Uplatňováním subjektivity a Ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Vzdělávacím obsahem tématu Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu Ověřování komunikačních

účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Specifické cíle předmětu:

- Žák vnímá výtvarné umění a umění obecně jako nedílnou (kulturně a historicky podmíněnou) součást a zároveň projev civilizace a aktivně jej zapojuje také do svého života
- Žák interpretuje vizuální sdělení a zaujímá k němu kritický postoj
- Žák je schopen vytvořit estetické prostředí (nástěnka, instalace výstavy, aranžování a dotvoření interiéru)

Nejčastější formy výuky:

- Individuální (individuální výtvarná tvorba)
- Frontální výuka (osvojení nových pojmů a souvislostí)
- Práce ve dvojicích, skupinová práce (náročnější výtvarná činnost vyžadující spolupráci, instalace, výtvarná dramatika, artefiletika)

Metody používané při výuce:

- Metody názorně demonstrační (pozorování) a praktické (vlastní výtvarná činnost)
- Brainstorming (rozvoj asociací k danému tématu)
- Diskuze (hodnocení výtvarného díla i vlastní práce)
- Dramatizace (zážitek a přistoupení k tématu jinou než jen výtvarnou formou)
- Kooperace (spolupráce ve skupině)

1.stupeň - Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu
- rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům
- uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr
- rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
- vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla
-

2.stupeň - Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru
- uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci
- při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních
- vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity

1. - 3. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
Žák rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, barvy, objekty	Pojmenování jednotlivých vizuálně obrazných elementů (tvar, objem, kvalita, textura) a jejich vztahy (podobnost, kontrast, struktura, rytmus) Rozlišování neobvyklých materiálů a nástrojů (ruka, dřívko, nit, kůra, písek, kov, kůže)	ENV: Přírodniny a jejich uplatnění ve vv OSV: Rozvoj fantazie a smyslové citlivosti při práci z představy Kreativní přístup ke zpracování námětu Interpretace a hodnocení výtvarného díla i vlastní výtvarné činnosti Rozvoj komunikačních kompetencí, sebereflexe Rozvoj komunikačních kompetencí při diskusi v rámci hodnocení VDO: Svobodné vyjádření osobních postojů MDV: Mediální strategie (vztah obsah –	- dle tématu výtvarné práce všechny předměty - Matematika – geometrické obrazce - Hudební výchova - rytmus - Český jazyk – ilustrace k pohádce
Žák projevuje v tvorbě vlastní zkušenosti a uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	Fantazijní představy, hra s barvou, plošné a prostorové vyjádření, originalita v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků souvislost zraku a ostatních smyslů (čich, hmat, sluch, chuť) a pohybu, kombinace neobvyklých předmětů, alternativní použití linie, objemu, plochy a textury k vyjádření osobního prožitku		
Žák interpretuje vizuálně obrazová vyjádření	Tolerance a porovnávání, tvorba a interpretace vlastní výtvarné práce i uměleckých děl uznávaných		

	autorů	forma sdělení v umělecké výtvarné tvorbě, fotografii, filmu, tiskovinách, televizi, elektronických médiích, v reklamě)	
--	--------	---	--

4. – 5. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
Žák rozlišuje prvky vizuálně obrazného vyjádření vztahy – světelné poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy aj.	- kombinace a proměny prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše, objemu a prostoru, uspořádání prvků do celků na základě jejich výrazovosti, velikosti a vzájemného působení, uplatnění spontaneity i racionálního přístupu ve tvorbě kompozice, hledání nových kontextů - užití obrazových znakových prostředků pro dosažení konkrétních účinků v komunikaci, tvorba cyklů, kolekce (výtvarné řady a projekty)	OSV: Rozvoj fantazie a smyslové citlivosti při práci z představy, kreativní přístup ke zpracování námětu Interpretace a hodnocení výtvarného díla i vlastní výtvarné činnosti, sebereflexe Rozvoj komunikačních kompetencí při diskusi v rámci hodnocení; schopnost nacházet nová, originální řešení MKV: Tolerance k odlišnosti národů a zvyků EGS:	- dle tématu výtvarné práce všechny předměty - Dějepis – historické slohy, výtvarný kultura - Tělesná výchova, přírodopis – fyzické tělo - Informatika – počítačová grafika - Český jazyk - ilustrace k literárnímu textu
Žák dovede obrazem vyjádřit sociální vztahy	hledání, rozlišování a vytváření obrazných znakových prostředků pro		

	popis reality, hledisko vnímání a motivace přístupů k vizuálně obrazným vyjádřením (statické, dynamické, fantazijní), tolerance k rozdílným způsobům výtvarných vyjádření	Duchovní i materiální vývoj lidské civilizace VDO: Umění: prostor ke svobodnému vyjádření osobních i občanských postojů	
Žák uplatňuje osobitost v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci	- konkrétní projevy volného umění a užité tvorby, architektury - hledisko vnímání a motivace přístupů k vizuálně obrazným vyjádřením (statické, dynamické, fantazijní), tolerance k rozdílným způsobům výtvarných vyjádření	ENV: Land art	
Žák svobodně volí a kombinuje výtvarné prostředky a postupy současného výtvarného umění	- výrazové možnosti objektové a akční tvorby (manipulace s objekty, pohyb těla), nových médií (fotografie, video, počítač), a rozlišení typů obrazného vyjádření (hračky, objekty,		

	ilustrace textu, volná malba, skulptura, comics, fotografie atd.)		
--	---	--	--

6. - 9. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
Žák vybírá, vytváří a pojmenovává škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření pro zachycení jevů v proměnách a vztazích; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností i představ; k tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění a digitálních médií	Kombinace a proměny prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše, objemu a prostoru, uspořádání prvků do celků na základě jejich výrazovosti, velikosti, vzájemného působení, materiálového a technického zpracování (dynamické, konstruktivní, expresivní řešení v kresbě, malbě), uspořádání prostoru, Uplatnění spontaneity i racionálního přístupu ve tvorbě kompozice; hledání nových kontextů; obsah nefigurativních a figurativních obrazových prostředků Technická vybavenost pro malbu temperou, vodovkou, suchým pastelem, pro kresbu tužkou,	OSV: Schopnost nacházet nová, originální řešení, rozvoj fantazie a smyslové citlivosti při práci z představy, kreativní přístup ke zpracování námětu Interpretace a hodnocení výtvarného díla i vlastní výtvarné činnosti: rozvoj komunikačních kompetencí, sebereflexe; rozvoj komunikačních kompetencí při diskusi v rámci hodnocení MDV: Nová média a jejich využití ve výtvarném umění ENV: Land art	- dle tématu výtvarné práce všechny předměty Tělesná výchova, Přírodopis – fyzické tělo Informatika – počítačová grafika Matematika – geometrie (horizontála, vertikála, diagonála...) Fyzika – nauka o světle a barvě Hudební výchova, Český jazyk – hudební i literární díla ve vztahu k výtvarnému umění Dějepis – kulturně

	perem, uhlem, fixem a základy grafiky. Využívá výrazové možnosti objektové a akční tvorby (manipulace s objekty, pohyb těla), seznamuje se a využívá současných zobrazovacích prostředků (fotografie a video, počítačová grafika, animace).	MKV: Různorodost lidského vyjadřování (různorodost projevu ovlivněna národnostním, kulturním, zázemí i individualitou jedince a jeho zkušenostmi)	historické souvislosti, inspirace a zdroje obsahu uměleckého díla Občanská výchova – lidská práva (právo na svobodu vyjadřování)
Žák uplatňuje zkušenosti i znalosti pro získání osobitých výsledků	Teoretické základy nauky o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev), o kompozici (vertikála, horizontála, dominanty) a základních principech uspořádání prvků ovlivňující výrazovost a obsah výtvarného vyjádření (kontrast, harmonie, řád)	EGS: Kulturně historické souvislosti, inspirace a zdroje obsahu uměleckého díla VDO: Právo na svobodu projevu	
Žák využívá podnětů, představ a fantazie	Alternativní řešení vyjádření osobního prožitku,		
Žák rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového a subjektivního účinku a i v rovině sociálně utvářeného symbolického obsahu	Typy vizuálně obrazných vyjádření (fantazijní, symbolická) portrét, figurální kompozice, výtvarně vyjádřený pocit z hudby, tolerance k odlišnému vnímání,		

	empatie		
Žák interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti - vychází ze znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků, ověřuje účinky těchto vyjádření	Reflexe ostatních uměleckých druhů a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech, tolerance k odlišnému vnímání, empatie Sebehodnocení, sebeprosazení; návštěva galerií (výtvarné umění minulosti i současnosti) Kontext obsahu (typ sdělení) a formy (způsob sdělení) jak ve vizuálním, tak i v jiných formách uměleckého projevu. Vztah, vliv a vzájemné prolínání různých forem		
Žák ověřuje komunikační účinky vybraných i samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích	Interpretace a hodnocení výtvarného díla, sebehodnocení		